

Nr 124

Av herr **Ewerlöf m. fl.**, om försäljning till privatpersoner av aktier i AB Statens skogsindustrier och i LKAB.

(Lika lydande med motion nr 143 i Andra kammaren.)

Stockholm den 27 januari 1959

Ebon Andersson

Carl Eskilsson

K. G. Ewerlöf

Erik Hagberg

E. Birke

Ragn. Bergh

Axel Mannerskantz

Nr 125

Av herr **Bergh, Ragnar**, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar om anslag under åttonde huvudtiteln.

I särskild motion till årets riksdag motiverar högerpartiet nödvändigheten av att sänka statsutgifterna. Vi hänvisar till denna motion. I det statsfinansiella läge vi nu befinner oss är det mer nödvändigt än någonsin att begränsa statens utgifter. Vi har att välja mellan ökade skatter och lägre statsutgifter. Vi väljer den senare linjen. Även i och för sig angelägna anslagsbehov måste då hållas tillbaka och redan utgående eller äskade anslag skäras ned.

Under åttonde huvudtiteln föreslår vi följande anslagsjusteringar.

12. Kungl. biblioteket: Avlöningar

Med tanke på de alltmer ökade krav forskning och utbildning ställer på biblioteksväsendet, är det i och för sig angeläget att de vetenskapliga biblioteken erhåller tillräckliga resurser för att rätt fullgöra sina uppgifter. Den föreslagna personalförändringen synes ändamålsenlig men synes icke desto mindre på grund av det statsfinansiella läget böra anstå, tills i förhållande därtill mera angelägna behov tillgodosetts. Vi föreslå därför en nedskärning av det äskade anslaget med 70 000 kronor.

69. *Uppsala universitet: Avlöningar*

Hänvisande till vad som ovan anförts beträffande punkt 12 Kungl. biblioteket: Avlöningar föreslår vi att förevarande anslag uppföres med ett 120 000 kronor lägre belopp än vad departementschefen äskat.

75. *Lunds universitet: Avlöningar*

Hänvisande till vad som ovan anförts beträffande punkt 12 Kungl. biblioteket: Avlöningar föreslår vi, att förevarande anslag uppföres med ett 50 000 kronor lägre belopp än vad departementschefen äskar.

185. *Vidareutbildning av folkskollärare*

Den på senare år alltmer ökande strömmen av studenter till universitet och högskolor har medfört, att tillgången på humanistiskt bildade akademiker, speciellt med inriktning på lärarbanan, i början av 60-talet sannolikt kommer att överstiga behovet. Samtidigt kommer emellertid fortfarande att råda brist på matematik- och fysiklärare.

Med hänsyn härtill vill vi förorda, att vidareutbildningskurserna för folkskollärare, i vad avser humanistiska ämnen, tills vidare inställes och att i stället kursverksamheten i matematik och fysik något ökas.

Under återopande av vad som här framförts föreslår vi, att riksdagen måtte göra ett uttalande med ovanstående innebörd samt att förevarande anslag uppföres med ett 300 000 kronor lägre belopp än vad departementschefen äskat.

208. *Studiebidrag och stipendier*

Då som enda villkor för erhållande av allmänt studiebidrag gäller att eleven går i studiehjälpsberättigande skola, innebär detta i realiteten en studielön. Rent principiellt kan vi inte godtaga detta. Enligt vår mening bör man i stället för att ge ut generella kontantbidrag genomföra sådana reformer på beskattningens område, att möjlighet beredes föräldrar att göra avdrag för periodiskt understöd även i sådana fall då detta av mottagaren användes för att bestrida studiekostnader liksom att efter avlagd examen få avdragsrätt för amortering av studiekostnader, vilket emellertid är föremål för utredning inom 1950 års skattelagssakkunniga.

Erfarenheterna har visat att administrationen i samband med bidragen blivit mycket betungande. Rektorerne har sålunda fått en arbetsbörda, som i väsentlig grad inkräktar på det arbete de egentligen skall utföra.

Med stöd av vad ovan anförts föreslår vi, att allmänt studiebidrag skall upphöra att utgå från och med den 1 juli 1959 och att anslaget därför nedskäres med 18 milj. kronor.

212. *Bidrag till anordnande av skolmåltider*

Reglerna för detta statsbidrag är så utformade, att en mycket betydande del av landets kommuner icke får något statsbidrag alls, medan för andra kommuner statsbidraget har mycket ringa betydelse. För kommunernas ekonomi vore det därför mer gynnsamt om de finge rätt att uttaga avgift för de i skolmåltidsverksamheten deltagande eleverna. Denna avgift bör då beräknas så att den motsvarar självkostnaden för skolmåltiden.

Eftersom för familjer med många barn och svag ekonomi besvärande kostnadsökningar härvid kan uppkomma, bör kommunerna ha möjlighet att medgiva nedsättning av eller i ömmande fall befrielse från avgift. Detta skulle alltså innebära en övergång från generell avgiftsbefrielse till behovsprövad sådan.

Då detta statsbidrag utgår i efterskott, kan ett borttagande av statsbidraget inte slå fullt igenom förrän budgetåret 1960/61, utom i vad beträffar de beräknade förskottsutbetalningarna. Vi har uppskattat dessa till 6 milj. kronor, med vilket belopp vi föreslår det av departementschefen äskade anslaget minskat, samtidigt som vi föreslår, att intet statsbidrag skall utgå till anordnande av skolmåltider fr. o. m. redovisningsåret 1959/60.

216. *Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m.*

Välståndsutvecklingen under de år, som systemet med fria läroböcker m. m. har tillämpats vid våra folkskolor, har varit avsevärd, och familjerna kan nu bära de kostnader, som ett avskaffande av detta system skulle medföra för dem. Genom att läroböcker m. m. icke längre utdelas som gåva till eleverna, bibringas dessa en större aktning för materielens värde. Detta gäller inte minst beträffande förbrukningsmateriel.

Vi föreslår således, att tillhandahållandet av fri undervisningsmateriel icke längre skall vara obligatoriskt för kommunerna och att den i det nya lärarlönebidraget ingående delen avseende kompensation för det enligt 1957 års riksdagsbeslut avlösta statsbidraget till fri undervisningsmateriel skall frånräknas. Vid ett bifall till vårt yrkande torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med utarbetandet av författningar i anledning av 1957 års riksdagsbeslut om omläggning av statsbidragsgivningen till primärkommunernas driftutgifter taga hänsyn till att statsbidraget icke skall omfatta kompensation för det tidigare utgående bidraget till tillhandahållande av fria läroböcker m. m.

Med hänsyn härtill torde det av departementschefen äskade anslaget minskas med 9 000 000 kronor.

222. *Folkskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolepliktiga barn m. m.*

Åberopande vad tidigare anförts beträffande nödvändigheten att minska statens utgifter föreslår vi att statsbidrag från och med den 1 juli 1959 skall

utgå med 70 % av verkliga kostnaderna för anordnande av skolskjutsar. En sådan anordning kan förväntas medföra ett omedelbart intresse för kommunerna själva att göra skolskjutsverksamheten mindre kostnadskrävande än vad för närvarande är fallet. I anledning därav kan anslaget upptagas med endast 39,5 milj. kronor.

287. *Utbildning av ungdomsledare*

Av rent principiella skäl motsätter vi oss att statsbidrag utgår till utbildning av ungdomsledare för de politiska organisationerna, varför vi föreslår att anslaget nedskäres med 110 000 kronor.

289. *Bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationerna*

Av rent principiella skäl motsätter vi oss att statsbidrag utgår till instruktörsverksamhet vid politiska organisationer, varför vi föreslår att antalet instruktörsbidrag minskas med 6. I anledning härav kan anslaget minskas med 86 100 kronor.

Under återopande av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av nedanstående punkter under åttonde huvudtiteln måtte

punkten 12

a) godkänna följande avlöningsstat för Kungl. biblioteket att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	482 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	796 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	199 500
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis ..	8 500
	<hr/>
	Summa kronor 1 486 000

b) till *Kungl. biblioteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 486 000 kronor.

punkten 69

a) godkänna följande avlöningsstat för Uppsala universitet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	5 559 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	
a) Arvoden och löner till arvodesanställda universitetslektorer, biträdande lärare, assistenter, amanuenser m. m., förslagsvis	5 250 700
b) Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, förslagsvis	257 000
c) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, förslagsvis	5 463 500
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 331 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis ..	116 500
	<hr/>
	Summa kronor 19 017 600

Särskilda uppbördsmedel

Ränta å vissa donationsfonder	42 600
	<hr/>
	Nettoutgift kr. 18 975 000

b) till Uppsala universitet: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 18 975 000 kronor.

punkten 75

a) godkänna följande avlöningsstat för Lunds universitet att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	5 138 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	35 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) arvoden och löner till arvodesanställda universitetslektorer, biträdande lärare, assistenter, amanuenser m. m., förslagsvis	5 691 700
b) Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, förslagsvis	97 100
c) Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, förslagsvis	5 056 700
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 132 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis ..	112 100
	<hr/>
	Summa kronor 18 263 000

b) till Lunds universitet: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 18 263 000 kronor.

punkten 185 till vidareutbildning av folkskollärare för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

punkten 208

- a) besluta att allmänt studiebidrag icke vidare skall utgå,
- b) till Studiebidrag och stipendier för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 51 030 000 kronor.

punkten 212

- a) besluta att fr. o. m. redovisningsåret 1959/60 statsbidrag till anordnande av skolmåltider ej längre skall utgå,
- b) uttala att kommun som tillhandahåller skolmåltid må för i måltid deltagande barn uttaga avgift motsvarande kommunens verkliga kostnader,
- c) till Bidrag till anordnande av skolmåltider för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

punkten 216

- a) besluta att tillhandahållande av fri undervisningsmateriel icke skall vara obligatoriskt för skoldistriktet,
- b) besluta att fr. o. m. läsåret 1959/60 vid beräkning av det i anslaget till Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m. ingående lärarlönebidraget m. m., avdragsbeloppet, efter kompensation för avlösta bidrag, skall vara i hyresgrupp 1 782 kronor, i hyresgrupp 2 1 025 kronor, i hyresgrupp 3 1 205 kronor, i hyresgrupp 4 1 441 kronor och i hyresgrupp 5 1 677 kronor,
- c) till Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 691 000 000 kronor.

punkten 222

- a) besluta att statsbidrag till anordnande av skolskjutsar skall utgå med 70 % av verkliga kostnaderna, fr. o. m. redovisningsåret 1959/60,
- b) till Folkskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 39 500 000 kronor,

punkten 287

- a) besluta att statsbidrag icke skall utgå för utbildning av ungdomsledare för politiska organisationer,

b) till Utbildning av ungdomsledare för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 843 000 kronor,

punkten 289

a) besluta att statsbidrag icke skall utgå till instruktörsverksamhet vid politiska organisationer,

b) till Bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationer för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 487 900 kronor.

Stockholm den 27 januari 1959

Ragn. Berg

Nr 126

Av herr **Johansson, Robert, m. fl.**, om *utökning av kristendomsundervisningen i folkskolorna.*

(Lika lydande med motion nr 183 i Andra kammaren.)

Stockholm den 27 januari 1959

Bertil Jonasson

Thorsten Larsson

Robert Johansson

Nils Franzén
